

Çocuklukta Manevi Yaşam

Yazar

Dr. Mualla Yıldız

ISBN: 978-605-2233-82-5

1. Baskı

Mart, 2020 / Ankara

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 348

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
KISALTMALAR.....	9
GİRİŞ.....	11
Çocuklukta Manevi Yaşam.....	14
Bu Çalışmaya Neden İhtiyaç Duyuldu?.....	16
Manevi Yaşama İlişkin Temel Kavramlar.....	17
1. ÇOCUĞUN MANEVİ DÜNYASINI AYDINLATMAYA YÖNELİK KURAMLAR.....	21
1.1. Nesne İlişkileri Kuramı.....	23
1.2. Bağlanma Kuramı.....	27
1.3. Bilişsel Gelişim Kuramı.....	35
1.3.1. Bilişsel Dini Gelişim.....	49
1.4. Çocuklukta Manevi Yaşam.....	60
1.4.1. Çocuklukta Tanrı İmgesi.....	61
1.4.1.1. Tanrı İmgesinin Yaş ile İlişkisi.....	64
1.4.1.2. Tanrı İmgesinin Aile ile İlişkisi.....	67
1.4.1.3. Tanrı İmgesinin Cinsiyet ile ilişkisi.....	71
1.4.1.4. Tanrı İmgesinin Din Farklılıkları ile İlişkisi.....	71
1.4.1.5. Tanrı İmgesinin Çok Dinli Okul Ortamı ile İlişkisi.....	76
1.4.1.6. Tanrı İmgesinin Medya ile İlişkisi.....	77
1.4.1.7. Tanrı İmgesinin Sosyal Şartlar ile İlişkisi..	78
1.5. Araştırma Soruları.....	80

2. YÖNTEM	81
2.1. Araştırmanın Modeli	81
2.2. Evren ve Örneklem	81
2.3. Varsayımlar	82
2.4. Sınırlılıklar	82
2.5. Veri Toplama Araçları	83
3. İŞLEM	85
3.1. Nitel Çalışma	85
3.2. Nicel Çalışma: Ölçek Geliştirme	95
4. BULGULAR	97
4.1. Çocukların Tanrı'ya Atfettiklerine Niteliklere İlişkin Nitel Bulgular	97
4.2. Çocukların Tanrı İmgesi İle İlişkili İncelenen Nicel Bulgular	100
4.2.1. Çocuklar İçin Tanrı İmgesi Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Cinsiyete Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular	101
4.2.2. Çocuklar İçin Tanrı İmgesi Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Sınıf Düzeyine Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular	101
4.2.3. Çocuklar İçin Tanrı İmgesi Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Anne Eğitim Düzeyine Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular	102
4.2.4. Çocuklar İçin Tanrı İmgesi Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Babanın Eğitim Düzeyine Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular	103
4.2.5. Akademik Başarı Düzeyine Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular	104

4.2.6. Ailenin Ekonomik Düzeyine Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular	105
5. TARTIŞMA	107
6. SONUÇ	123
7. ÖNERİLER	125
8. KAYNAKÇA	127
9. EKLER	161

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Tanrı İmgesi Ölçeğinin Alt Ölçeklerine İlişkin Ortalama, Standart Sapma, Minimum, Maximum Puanları ve Korelasyon Katsayıları.	95	
Tablo 2: İnsan Biçimli Tanrı İmgesinin Yaşlara Göre Dağılımını	97	5
Tablo 3: Tanrıya Atfedilen İnsanüstü Özellikler ve Yaşlara Göre Dağılımı	98	
Tablo 4: Tanrıya Atfedilen Diğer Niteliklerin Yaşlara Göre Dağılımını	99	
Tablo 5: Nicel Araştırmaya Katılan Çocukların Cinsiyete Göre Dağılımı	101	
Tablo 6: Araştırmaya Katılan Çocukların Sınıf Düzeyine Göre Dağılımını	101	
Tablo 7: Araştırmaya Katılan Çocukların Annelerinin Eğitim Düzeyi	102	
Tablo 8: Araştırmaya Katılan Çocukların Babalarının Eğitim Düzeyi	103	
Tablo 9: Çocukların Algıladıkları Akademik Başarı Düzeyleri	104	
Tablo 10: Araştırmaya Katılan Çocukların Algıladıkları Aile Ekonomik Düzeyi	105	

ÖNSÖZ

Çocukların dini ve manevi yapıları ile ilgili çalışmalarda, dini gelişimin en önemli konularından biri olan Tanrı imgesi sıklıkla ele alınmıştır. Bu araştırmada ülkemizde bu konuda yapılmış olan çalışmalardan ve içerik analizinden yararlanarak çocuklarla ilgili araştırmalarda kullanılacak bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu ölçeğin bundan sonra yapılacak çalışmaları kolaylaştıracağı ve çocukların Tanrı imgesiyle ilişkili olan henüz tespit edilemeyen faktörlerin belirlenmesine yardımcı olacağı düşünülmüştür.

Yetiştirdiği çocuğun hem fiziksel hem de duygusal anlamda sağlıklı ve mutlu olduğunu görmek her anne babanın ve eğitimcinin isteğidir. Bu isteklerimizi gerçekleştirebilmek için çocuklarımıza nasıl davranacağımızı ve doğal yapılarını bozmadan nasıl yetiştireceğimizi bilmek yetişkinler olarak bizim sorumluluğumuzdur.

Bu sorumluluğumu fark etmemde bana yardımcı olan sevgili hocam Prof. Dr. Öznur Özdoğan başta olmak üzere, Prof. Dr. Niyazi Akyüz, Prof. Dr. Figen Çok, Prof. Dr. Üzeyir Ok, Prof. Dr. Hasan Bacanlı, Doç. Dr. Adnan Kan hocalarıma teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca ölçek geliştirme sürecinde çok vakitlerini aldığım ve sabırla bana yol gösteren arkadaşlarım Dr. Recep Serkan Arık, Dr. Şirin Yatkın, Dr. Halise Kader Zengin'e, benden desteğini esirgemeyen aileme, bana emeği geçen tüm sevdiklerime, araştırmama form doldurarak destek veren öğrencilere ve Sivas il Milli Eğitim Müdürlüğü personeline yürekten teşekkür ederim.

Dr. Mualla Yıldız
Ankara, 2020